

הלכות בכורות פרק ח

א. המכניס צאן לדיר, והתחילו לצאת אחד אחד, והוא מונה כמו שבארנו, וטעה במנין, וקרא לשמיני או לשלמטה ממנו עשירי, או שקרא לשנים עשר או לשלמעה ממנו עשירי לא נתקדשו; אבל אם קרא לתשיעי או לאחד עשר, עשירי נתקדשו. ודבר זה, מפי הקבלה נשמע, שהטעות מתקדשת במעשר שלמעה ממנו ושלמטה ממנו, אבל לא שלפניהם ושל אחריהם.

ב. אפלו קרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי, בין בטעות בין בכונה שלשתן מקדשין. והיאך דינם: התשיעי אינו קרב, אלא נאכל במומו; והעשירי, מעשר. והאחד עשר יקרב שלמים, וטעון נסכים כשלמים; ואינו עושה תמורה, מפני שהוא עצמו כתמורה.

ג. במה דברים אמורים, בשהיה המונה הוא בעל הבהמות; אבל העושה שליח לעשר לו, וטעה בין בתשיעי בין באחד עשר אין מתקדש אלא העשירי הודאי בלבד: שלא עשהו שליח לטעות ולהפסיד, אלא לקדש כראוי.

ד. זה שאמרנו שאם קרא לאחד עשר עשירי, נתקדש בשקרא לעשירי תשיעי; אבל אם קרא לעשירי עשירי, וקרא אחריו לאחד עשר עשירי לא נתקדש אחד עשר: שהרי העשירי הודאי, לא עקר שם עשירי מעליו.

ה. ואפלו יצא העשירי, ולא קראהו, לא עשירי ולא אחד עשר, אלא שתק, ואחר כך יצא אחד עשר, וקראהו עשירי לא נתקדש: שהעשירי, מעצמו יתקדש; ואף על פי שלא קראהו עשירי, הואיל ולא עקר שם עשירי מעליו, אין אחד עשר מתקדש.

ו. יצאו תשיעי ועשירי כאחד בין שקרא שניהם עשירי, בין שקראן תשיעי שניהם מקדשין; ויאכלו במומן, ואינן קרבין. וכן אם יצא עשירי ואחד עשר כאחד אם קראן עשירי הרי עשירי ואחד עשר מערבין זה בזה, והן כמו מעשר שנתערב בשלמים, שיאכלו במומן, כמו שבארנו בהלכות פסולי המקדשין; ואם קראן אחד עשר הרי העשירי והחלין מערבין זה בזה, ויאכלו במומן.

ז. התחיל למנות, ויצאו תחלה שנים שהן ראשון ושני הרי זה מונה הכל זוג זוג, ומקדש זוג עשירי; וכן אם מנין שלושה שלושה בכל פעם ופעם, או חמשה חמשה מקדש הפת העשירית.

ח. יצאו בתחלה שנים, ומנה אותן אחד, וקרא השלישי שיצא אחריהן שני, ומנה כן כדרך אחד אחד הרי התשיעי והעשירי מקדשין, ויאכלו במומן: התשיעי מפני שהוא העשירי הודאי, שהרי שנים יצאו בתחלה; וזה שקראו עשירי הוא אחד עשר, והקורא לאחד עשר עשירי, נתקדש כמו שבארנו.

ט. מנין למפרע, כגון שיצא ראשון ואמר עשרה, ויצא שני ואמר תשעה, עד שיצא העשירי ומנה אחד הרי זה קדוש, שהעשירי מאליו יתקדש.

י. קרא לתשיעי עשירי, ונשאר העשירי בדיר התשיעי יאכל במומו. וזה שנשאר בדיר מעשר אף על פי שלא יצא ולא ברו, וזה

שֶׁהַעֲשִׂירֵי מֵאֲלֵיוֹ יִתְקַדֵּשׁ. מֵת הָעֲשִׂירֵי בְּדִיר, הַתְּשִׁיעִי יֹאכֵל בְּמוֹמוֹ; וְכָל הַשְּׂמוּנָה שִׁיּוּצָאוּ וְנִמְנוּ פְּטוּרִין, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְקַדֵּשׁ עֲשִׂירֵי שְׁלֵהֶן לְקָרֵב אֲלֵא מֵת קֹדֶם שִׁיּוּצָא שְׁהַמְנִין הָרְאוּי פּוּטֵר.

יא. הַכִּנִּיס עֲשֶׂרָה טְלָאִים לְדִיר, וְהָיָה מוֹנָה וְהוּלָךְ, וּמֵת אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין מוֹנָה וּמִשְׁלִים כְּדָרְכוֹ וּמִקְדָּשׁ עֲשִׂירֵי, אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם עֵתָה חַיִּים אֲלֵא תִשְׁעָה. מֵת אֶחָד מֵאלוֹ שֶׁבִּתּוֹךְ הַדִּיר אֵלּוֹ שְׁנִמְנוּ פְּטוּרִין, מִפְּנֵי שְׁהַמְנִין הָרְאוּי לְמַעֲשֹׂר פּוּטֵר, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הִפְרִישׁ עָלֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ; וְאלוֹ שֶׁבִּתּוֹךְ הַדִּיר מְנִיחֵן לְגֶרֶן אַחֵר, עַד שִׁיּוּצֵרְפוּ לְאַחֲרִים.

יב. וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ לוֹ אַרְבַּעַה עֶשֶׂר טְלָאִים, וְהַכְּנִיסָן לְדִיר, וַיֵּצְאוּ אַרְבַּעַה, וּמָנָה אוֹתָן בִּפְתַח זֶה, וַיֵּצְאוּ שְׁשָׁה וּמָנָה אוֹתָן מִפְּתַח אַחֵר, וְנִשְׁאַרוּ שָׁם אַרְבַּעַה בְּתוֹךְ הַדִּיר אִם יֵצְאוּ הָאַרְבַּעַה הַנִּשְׁאַרִים מִן הַפְּתַח שִׁיּוּצָאוּ בּוֹ הַשְּׁשָׁה נוֹטֵל מֵהֵן אֶחָד, וְכֹלֶן פְּטוּרִין: שְׁאוֹתָן הָאַרְבַּעַה שִׁיּוּצָאוּ תַּחֲלָה מִפְּתַח רִאשׁוֹן, מִנִּין הָרְאוּי פְּטֹרָן. וְאִם יֵצְאוּ אֵלּוֹ הָאַרְבַּעַה הַנִּשְׁאַרִים מִן הַפְּתַח שִׁיּוּצָאוּ בּוֹ הָאַרְבַּעַה תַּחֲלָה הָרִי אוֹתָן הָאַרְבַּעַה שִׁיּוּצָאוּ בַּתַּחֲלָה, וְאוֹתָן הַשְּׁשָׁה שִׁיּוּצָאוּ אַחֲרֵיהֶן בִּפְתַח הַשְּׁנִי, פְּטוּרִין, שְׁכָל אֶחָד מֵהֵן נִמְנָה מִנִּין הָרְאוּי לְמַעֲשֹׂר, שֶׁהָרִי נִשְׁאַר שָׁם בְּדִיר אַחֲרִים לְהַשְׁלִים הַמְּנִין וּלְעֶשֶׂר; אֲבָל אֵלּוֹ הָאַרְבַּעַה שֶׁנִּשְׁאַרוּ אֵף עַל פִּי שִׁיּוּצָאוּ וְנִמְנוּ מִפְּתַח הָרִאשׁוֹן אֵינוּ מִנִּין הָרְאוּי, לְפִיכָךְ מִצְטָרְפִין לְגֶרֶן אַחֵר.

יג. יֵצְאוּ אַרְבַּעַה מִפְּתַח זֶה, וְאַרְבַּעַה מִפְּתַח שְׁנִי, וְנִשְׁאַרוּ שָׁם שְׁשָׁה אִם יֵצְאוּ הַשְּׁשָׁה מֵאַחַד מִשְׁנֵי הַפְּתָחִים נוֹטֵל מֵהֵן אֶחָד מַעֲשֹׂר, וְכֹלֶן פְּטוּרִין. וְאִם יֵצְאוּ הַשְּׁשָׁה בְּשְׁנֵי הַפְּתָחִים הָרִי הַשְּׁשָׁה מִצְטָרְפִין לְגֶרֶן אַחֵר, וְהַשְּׂמוּנָה שִׁיּוּצָאוּ תַּחֲלָה מִכָּאן וּמִכָּאן פְּטוּרִין: שְׁכָל אַרְבַּעַה מֵהֵן נִמְנוּ מִנִּין הָרְאוּי לְהַשְׁלִים עָלָיו עֲשֶׂרָה וּלְעֶשֶׂר, שֶׁהָרִי שְׁשָׁה הָיוּ שָׁם נִשְׁאַרִים בְּתוֹךְ הַדִּיר.

יד. הָיוּ לוֹ תִשְׁעָה עֶשֶׂר טְלָאִים בְּתוֹךְ הַדִּיר, וַיֵּצְאוּ תִשְׁעָה בִּפְתַח זֶה, וְתִשְׁעָה בִּפְתַח שְׁנִי נוֹטֵל הָאֶחָד לְשֵׁם מַעֲשֹׂר, וְכֹלֶן פְּטוּרִין: שְׁאוֹתָן הַתִּשְׁעָה נִמְנוּ מִנִּין הָרְאוּי.

טו. הָיָה מוֹנָה, וְהוּצִיא הַטְּלָה רִאשׁוֹ וְרַבּוֹ מִן הַדִּיר וְחִזֹּר הָרִי הוּא כְּמִנּוּי לְכָל דָּבָר. הָיָה מוֹנָה, וְהִפְסִיק הַמְּנִין מִפְּנֵי חִבְרוֹ שֶׁדָּבַר עִמוֹ, אוֹ שֶׁחִשְׁכָּה לִילִי שֶׁבֵּת הָרִי זֶה חִזֹּר וּמִשְׁלִים מְנִינוֹ אַחֵר בֵּין.

טז. הָיָה מוֹנָה הַיּוֹצֵאִין אֶחָד אֶחָד, וּמִקְדָּשׁ עֲשִׂירֵי, וְקִפֵּץ אֶחָד מִן הַמְּנוּיִין לְתוֹךְ הַדִּיר, לְתוֹךְ אֵלּוֹ שֶׁעֲדִין לֹא נִמְנוּ וְלֹא נִתְעַשְּׂרוּ נִפְטְרוּ הַכֹּל: שְׁכָל אֶחָד מֵהֵן סֶפֶק אִם הוּא הַמְּנוּי שֶׁקִּפֵּץ אוֹ אַחֵר, וְכִבֵּר בְּאַרְנוֹ שְׁכָל הַמְּנוּיִין פְּטוּרִין. קִפֵּץ אֶחָד מִן הָעֲשִׂירִים לְתוֹךְ הַדִּיר כֹּלֶן יִרְעוּ עַד שִׁיִּפֹּל בָּהֶן מוֹם, וַיֹּאכְלוּ בְּמוֹמָן.

הַלְבוֹת שְׁגָגוֹת

יש בְּכֹלֶלֶן חֲמֵשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרֻטָן: (א) שִׁיקְרִיב הַיְּחִיד קָרְבַּן חֲטָאת קְבוּעַ עַל שְׁגָגָתוֹ; (ב) שִׁיקְרִיב אֲשֶׁם מִי שְׁלֹא

נודע לו אם חטא אם לא חטא עד שיודע לו ויביא חטאתו, וזה הוא הנקרא אשם תלוי; (א) שיקריב החוטא אשם על עברות ידועות, וזה הוא הנקרא אשם ודאי; (ד) שיקריב החוטא קרבן על עברות ידועות, אם היה עשיר בהמה ואם היה עני עוף או עשירית האיפה, וזה הוא הנקרא קרבן עולה ויורד; (ה) שיקריבו הסנהדרין קרבן, אם טעו והורו שלא כהלכה באחת מן החמורות. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות שגגות פרק א

א. כל העובר בשגגה על אחת ממצוות לא תעשה שיש בה מעשה שחיבין עליה כרת הרי זה חייב להקריב קרבן חטאת, ומצות עשה היא שיקריב חטאתו על שגגתו.

ב. וכל עברה שחיבין על זדונה כרת, חיבין על שגגתה חטאת חוץ משלוש עברות, מגדף ומבטל מילה וקרבן פסח: הפסח והמילה מפני שהן מצוות עשה, ואין מביאין חטאת אלא על שגגת לא תעשה, שנאמר "אחת מכל מצות ה', אשר לא תעשינה" (ויקרא ד, יג); והמגדף מפני שאין בו מעשה, ונאמר "לעשה בשגגה" (במדבר טו, כט), יצא מגדף, שאין בו מעשה.

ג. לפיכך המקבל עליו עבודה זרה באלוה אף על פי שהוא חייב כרת, ואם היה מזיד נסקל אם קבל בשגגה, פטור מן הקרבן: לפי שלא עשה מעשה, ונאמר "בעשתה אחת . . ." (ויקרא ד, כז).

ד. כל כרתות שבתורה חוץ משלוש כרתות שבארנו אם עבר היחיד על אחת מהן בשגגה, מביא חטאת קבועה: חוץ מטמא שאכל קדש, וטמא שנכנס למקדש ששניהם אין מביאין חטאת קבועה, אלא קרבן עולה ויורד כמו שיתבאר.

ה. חטאת קבועה, היא הפאה מן הבהמה בלבד. וקרבן עולה ויורד, הוא הקרבן שאינו קבוע: אלא אם היה עשיר, מביא חטאת בהמה; ואם היה עני, מביא עוף, או עשירית האיפה, כמו שיתבאר.

ו. נמצאת למד שכל העברות שהיחיד מביא על שגגתן חטאת קבועה, שלוש וארבעים; ואלו הן: (א) הפא על אמו, (ב) והפא על אם אשתו, (ג) והפא על אם אמה, (ד) והפא על אם אביה, (ה) הפא על בתו, (ו) והפא על בת בתו, (ז) והפא על בת בנו, (ח) והפא על בת אשתו, (ט) והפא על בת בתה, (י) והפא על בת בנה, (יא) הפא על אחותו, (יב) והפא על אחותו שהיא בת אשת אביו, (יג) והפא על אחות אביו, (יד) והפא על אחות אמו, (טו) והפא על אחות אשתו, (טז) והפא על אשת אביו, (יז) והפא על אשת אחי אביו, (יח) והפא על אשת בנו, (יט) והפא על אשת אחיו, (כ) והפא על אשת איש, (כא) והפא על הנדה, (כב) השוכב עם זכור, (כג) הפא על אביו, (כד) הפא על אחי אביו, (כה) השוכב עם בהמה, (כו) האשה המביאה את הבהמה עליה.

ז. נמצאו כל כרתות שבעריות, ששה ועשרים. ובשאר העברות, שבעה עשר; ואלו הן: (א) העובד עבודה זרה במעשה, (ב) הנותן מזרעו למלך, (ג) בעל אוב, (ד) בעל ידעוני במעשה, (ה) המחלל את השבת, (ו) העושה מלאכה ביום הכפורים, (ז) האוכל

וְשׁוֹתָהּ בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, (ח) הָאוֹכֵל חֶמֶץ בַּפֶּסַח, (ט) הָאוֹכֵל חֶלֶב, (י) הָאוֹכֵל דָּם, (יא) הָאוֹכֵל נוֹתֵר, (יב) הָאוֹכֵל פֶּגּוּל, (יג) הַשּׁוֹחֵט קִדְשִׁים חוּץ לְעֶזְרָה, (יד) הַמַּעֲלֶה קֶרֶבֶן חוּץ לְעֶזְרָה, (טו) הַמַּפְטֵם אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, (טז) הַמַּפְטֵם אֶת הַקֶּטֶרֶת, (יז) הַסֹּף בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. הָרִי אֵלּוּ, שְׁלוֹשׁ וָאַרְבָּעִים עֲבֻרוֹת שֶׁמִּבִּיאִין עַל שִׁגְגָתָן חֲטָאת קְבוּעָה.

ח. וְמָה הוּא הַקֶּרֶבֶן שֶׁמִּבִּיא הַשּׁוֹגֵג בְּאַחַת מֵאלּוּ: אִם בְּעִבּוּדָה זָרָה שֹׁגֵג מִבִּיא עֹז בַּת שְׁנֵתָה לְחֲטָאתָ, וְהִיא הָאֻמּוּרָה בַּפְּרָשֶׁת שֶׁלַח לָךְ, בֵּין שֶׁהִיָּה הָעוֹשֶׂה הַדְּיוּט, אוֹ מֶלֶךְ אוֹ כּוֹהֵן מְשׁוּחַ. הַכֹּל שׁוֹוִין, בְּשִׁגְגַת עִבּוּדָה זָרָה.

ט. אֲבָל אִם שֹׁגֵג בְּאַחַת מִשְׁאָר הַשְּׁתֵּים וָאַרְבָּעִים אִם הִיָּה הַדְּיוּט מִבִּיא שְׁעִירַת עִזִּים, אוֹ נִקְבָּה מִן הַכִּבְשִׁים; וְזוֹ הִיא חֲטָאת שְׁלֹא־אֶחָד "מֵעַם הָאָרֶץ" (ויקרא ד, כז), הָאֻמּוּרָה בַּפְּרָשֶׁת וַיִּקְרָא. וְאִם הַמֶּלֶךְ הוּא שֹׁשֶׁבֶט בְּאַחַת מֵהֶן, מִבִּיא שְׁעִיר עִזִּים לְחֲטָאתָ. וְאִם כּוֹהֵן מְשׁוּחַ הוּא, מִבִּיא פָר בֶּן בָּקָר לְחֲטָאתָ; וְהוּא נִשְׂרָף, כִּמּוֹ שְׁנֵת־פָּרֶשׁ שָׁם.

י. אֶחָד יָחִיד שֹׁשֶׁבֶט בְּאַחַת מֵאלּוּ, אוֹ מִרְבִּין שְׁנֵאֶמֶר "תּוֹרָה אַחַת תְּהִיָּה לָכֶם, לַעֲשֹׂה בְּשִׁגְגָה" (ראה במדבר טו, כט). פִּיֶּצֶד: אֲנֹשִׁי מְדִינָה שֶׁשֹּׁגְגוּ וְדָמוֹ שֶׁהַיּוֹם חֵל, וְהָרִי הוּא יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְכֻלָּן אָכְלוּ, וַעֲשׂוּ מִלֹּאכָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן מִבִּיא שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, כְּשִׁבוֹת אוֹ שְׁעִירוֹת; וְכֵן אִם שֹׁגְגוּ כָּלָן וְהִקְטִירוּ לְעִבּוּדָה זָרָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הָעוֹבְדִים, מִבִּיא עֹז בַּת שְׁנֵתָה לְחֲטָאתָ.

הַלְבוֹת שִׁגְגוֹת פֶּרֶק ב

א. אִין אָדָם חֵיב חֲטָאת עַל שִׁגְגָתוֹ, עַד שִׁיְהִיָּה שׁוֹגֵג מִתְחִלָּה וְעַד סוֹף; אֲבָל אִם שֹׁגֵג בְּתַחֲלָה וְהִזִּיד בְּסוֹף, אוֹ הִזִּיד בְּתַחֲלָה וְשֹׁגֵג בְּסוֹף פֶּטוּר מִקֶּרֶבֶן חֲטָאת. פִּיֶּצֶד: כְּגוֹן שֶׁהוֹצִיא חֶפֶץ מִרְשׁוֹת לְרִשּׁוֹת בְּשִׁבְתָּ, עָקַר בְּזִדּוֹן וְהִנִּיחַ בְּשִׁגְגָה, אוֹ שֶׁעָקַר בְּשִׁגְגָה וְהִנִּיחַ בְּזִדּוֹן פֶּטוּר: עַד שִׁיעָקַר בְּשִׁגְגָה, וַיִּנִּיחַ בְּשִׁגְגָה. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ב. עֵבֶר עֲבָרָה, וְיָדַע שֶׁהִיא בְּלֹא תַעֲשֶׂה, אֲבָל אִינוּ יוֹדַע שֶׁחֵיבִין עָלֶיהָ כֶּרֶת הָרִי זֶה שִׁגְגָה, וּמִבִּיא חֲטָאת; אֲבָל אִם יָדַע שֶׁהִיא בְּכִרַת, וְשֹׁגֵג בְּקֶרֶבֶן, וְלֹא יָדַע אִם חֵיבִין עָלֶיהָ קֶרֶבֶן, אִם לֹא הָרִי זֶה מִזִּיד: שִׁשִּׁגְגַת קֶרֶבֶן, אִינָה שִׁגְגָה בְּעֲבֻרוֹת אֵלּוּ שֶׁחֵיבִין עָלֶיהֶן כֶּרֶת.

ג. מִי שֶׁלֹּא נֹדַע לוֹ עֲצָמוֹ שֶׁלְּחֲטָא שֶׁחֲטָא אָף עַל פִּי שִׁידַע בְּיָדָיו שֶׁעֵבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה שִׁישׁ בּוֹ כֶּרֶת, הָרִי זֶה פֶּטוּר מִקֶּרֶבֶן חֲטָאת: שְׁנֵאֶמֶר "אֲשֶׁר חֲטָא בָּהּ" (ויקרא ד, כג), עַד שִׁידַע הַחֲטָא שֶׁחֲטָא בּוֹ.

ד. פִּיֶּצֶד: חֶלֶב וְנוֹתֵר לְפָנָיו, וְאָכַל אֶת אֶחָד מֵהֶם, וְאִין יָדוּעַ אִיזָה אָכַל, אֲשֶׁתּוֹ נָדָה וְאַחֻתּוֹ בְּבֵיתָ, וְשֹׁגֵג וּבֹא עַל אַחַת מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ אִיזּוֹ מֵהֶן בְּעַל, שֶׁבַת וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים לְפָנָיו, וַעֲשֶׂה מִלֹּאכָה בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ בְּאִיזָה מֵהֶן עָשָׂה הָרִי זֶה פֶּטוּר מִקֶּרֶבֶן חֲטָאת. חֲטָא, וְנוֹדַע לוֹ חֲטָאוֹ, וְחָזַר וּשְׁכַחוּ הָרִי זֶה מִבִּיא חֲטָאת לְשֵׁם מָה שֶׁהוּא, וְתֹאכֵל כִּשְׁאָר חֲטָאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת.

ה. שָׁגַג בְּשֵׁם אֶחָד, וְהֵם שְׁנֵי גּוֹפִין חַיִּב. כִּיצַד: שְׁתֵּי נִדּוֹת, וְשָׁגַג בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אִיזוֹ הִיא, שְׁתֵּי אַחוּתָיו, וְשָׁגַג בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אִיזוֹ הִיא חַיִּב חֲטָאת, שֶׁהָרִי יָדַע עֲצָמוֹ שֶׁלֹּחֲטָא. לָמָּה זֶה דּוּמָה: לְשְׁתֵּי נִדּוֹת דּוֹלָקוֹת שְׁכַפָּה אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אִיזוֹ נִרְ הִיא, אוֹ לְשְׁנֵי תַּמְחוּיִין שֶׁלֹּחֲלָב שָׁאֵכַל מֵאַחַד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ מֵאִיזָה תַּמְחוּי אֵכָל שֶׁהוּא חַיִּב. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ו. כָּל הַמַּחֲיִב חֲטָאת קְבוּעָה עַל שְׁגָגָתוֹ, וְעָשָׂה בְּשָׁגָגָה, וְנוֹדַע לוֹ אַחֵר שֶׁחֲטָא אָף עַל פִּי שְׁלֹא הִיָּתָה לוֹ יָדִיעָה בַּתְּחִלָּה שֶׁזֶה חֲטָא הוּא, הָרִי זֶה חַיִּב חֲטָאת. כִּיצַד: תִּינוּק שֶׁנִּשְׁבָּה לְבֵין הַגּוֹיִים, וְגִדֵּל וְאִינוּ יוֹדַע מַה הֵם יִשְׂרָאֵל וְלֹא דָתָם, וְעָשָׂה מְלָאכָה בְּשִׁבְתּוֹ, וְאֵכָל חֲלָב וְדָם וְכִיּוּצָא בֵּהֶן כְּשִׁיּוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵלִי, וּמִצְוָה עַל כָּל אֵלוֹ, חַיִּב לְהִבִּיא חֲטָאת, עַל כָּל עֲבָרָה וְעֲבָרָה. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ז. הַשּׁוֹגֵג בְּלֹא כּוֹנֵה בַּעֲרִיּוֹת, אוֹ בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת חַיִּב חֲטָאת; וּבִשְׁבֻת, פְּטוֹר מִחֲטָאת. כִּיצַד: הִיָּה מִתְעַסֵּק עִם אִשָּׁה, וּבַעֲלָה בְּלֹא כּוֹנֵה לְבַעֲיָלָהּ, וְהָרִי הִיא עָרוּה עָלָיו, דְּמָה שֶׁזֶה שְׁכַפּוֹ רַק הוּא, וּבִלְעוֹ בְּלֹא כּוֹנֵה לְשֵׁם אֲכִילָה בְּעוֹלָם, וְהָרִי הוּא חֲלָב הָרִי זֶה חַיִּב חֲטָאת. נִתְּכּוֹן לְהַגְבִּיָּה אֶת הַתְּלוּשׁ, וְחֲתַךְ אֶת הַמַּחְכֵּר בְּלֹא כּוֹנֵה לְחִתִּיקָתוֹ פְּטוֹר: מְלָאכַת מַחְשֶׁבֶת אֲסָרָה תוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּמָקוֹמוֹ.

ח. כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת, וּבִכְלָל עֲשִׂיתָהּ נַעֲשִׂית עֲבָרָה שֶׁחַיִּבִּין עָלֶיהָ כָּרַת, בְּשָׁגָגָה הָרִי זֶה פְּטוֹר מִחֲטָאת, מִפְּנֵי שֶׁעָשָׂה בְּרָשׁוּת.

ט. כִּיצַד: הִבָּא עַל יְבֻמָּתוֹ, וְהָרִי הִיא נִדָּה, וְהוּא לֹא יָדַע הָרִי זֶה פְּטוֹר מִחֲטָאת. אָבֵל אִם בָּא עַל אִשְׁתּוֹ, וְהָרִי הִיא נִדָּה חַיִּב חֲטָאת: מִפְּנֵי שְׁלֹא שָׁאֵלָהּ, וְאַחֵר כֵּךְ יִבְעַל; אָבֵל יְבֻמָּתוֹ, אִינוּ רָגִיל בָּהּ כְּדִי שִׁישְׁאֵל לָהּ.

י. וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי תִינוּקוֹת, אֶחָד לְמוֹל בְּשִׁבְתּוֹ וְאֶחָד לְמוֹל בְּעָרֵב שִׁבְתּוֹ אוֹ אַחֵר הַשְּׁבֻת, וְשָׁכַח, וּמָל שְׁנִיָּהֶן בְּשִׁבְתּוֹ פְּטוֹר מִחֲטָאת: שֶׁהָרִי יֵשׁ לָזֶה רְשׁוּת לְמוֹל אֶחָד מֵהֶן בְּשִׁבְתּוֹ, וְשִׁבְתּוֹ דְּחוּיָהּ הִיא אֲצִלּוֹ; וּמִצְוָה עָשָׂה, אָף עַל פִּי שֶׁהֵם שְׁנֵי גּוֹפִין, הוּאִיל וּזְמַנּוֹ בְּהוּל, אִינוּ מְדַקְדָּק. אָבֵל אִם לֹא הִיָּה אֶחָד מֵהֶן רָאוּי לְמוֹל בְּשִׁבְתּוֹ, וְשָׁכַח וּמָל בְּשִׁבְתּוֹ מִי שֶׁאִינוּ רָאוּי לְמוֹלוֹ חַיִּב חֲטָאת.

יא. אִמֵּן שֶׁבָּא לְמוֹל לְפָנוֹת הַיּוֹם בַּיּוֹם הַשְּׁבֻת, וְאָמְרוּ לוֹ לֹא נִשְׂאָר פָּנָאֵי בַיּוֹם כְּדִי שֶׁתְּמוּל, וְאִם תִּתְּחִיל לְמוֹל, לֹא תִשְׁלִים עַד יְצִיאַת הַשְּׁבֻת, וְנִמְצָאתָ חוֹבֵל בְּשִׁבְתּוֹ, לֹא עוֹשֶׂה מִצְוָה, וְאָמַר רָגִיל אֲנִי וְזָרִיז, וּבִמְהֵרָה אִמּוּל אִם לֹא הַשְּׁלִים אֲלֵא עִם יְצִיאַת הַשְּׁבֻת הָרִי זֶה חַיִּב חֲטָאת, שֶׁהָרִי הִתְרוּ בּוֹ.

יב. הַמוֹצִיא אֶת הַלּוּלָב בַּיּוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּחֵג שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשִׁבְתּוֹ, כְּדִי לְצַאת בּוֹ, וְהַעֲבִירוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, בְּשׁוֹגֵג פְּטוֹר מִחֲטָאת, שֶׁהָרִי בְּרִשׁוֹת הוֹצִיא.

יג. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסֶח בַּיּוֹם אַרְבַּעַה עָשָׂר שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשִׁבְתּוֹ, וְנוֹדַע לוֹ אַחֵר כֵּן שֶׁמִּשְׁכּוֹ הַבְּעָלִים אֶת יְדֵיהֶם אוֹ מִתּוֹ אוֹ נִטְמְאוֹ קִדְּם שֶׁחִיטָהּ, אוֹ שֶׁנִּמְצָא טְרֵפָה בִּסְתֵר, כְּגוֹן נִקּוּב מַעֲיִם אוֹ רִיאָה הָרִי זֶה פְּטוֹר, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בְּרִשׁוֹת; אָבֵל אִם נִמְצָא בַּעַל

מום, או שהיתה טרפה גלויה הרי זה חייב חטאת, מפני שהיה לו לבדוק ואחר כך ישחט. וכן כל פיוצא בזה.

יד. שחט את הפסח בשבת שלא לשמו בטעות פטור, מפני שהזבח פשר: שעקירת שמו בטעות אינה עקירה, כמו שבארנו בהלכות פסולי המקדשין. שחט זבחים אחרים לשם פסח בטעות אם ראויין הם לקרבן פסח פטור מקרבן חטאת, מפני ששחט ברשות; ואם אינן ראויין, כגון שהיתה נקבה או בן שתיים חייב חטאת, שהרי אינו ראוי למצות הפסח.

טו. וכן אם שגג ושחטו בשבת שלא לאוכליו, או שלא למנויו, או לערלים, או לטמאים חייב חטאת. שחטו לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולים ולערלים, לטמאים ולטהורים פטור, שהרי הפסח פשר. וכן כל פיוצא בזה.

טז. השוחט בשבת קרבנות צבור שלא לשמן הרי זה חייב חטאת, ויקטיר אמוריו לערב; וכן אם שחט יתר על חובת היום, חייב חטאת על התוספת.

יז. שחט קרבנות יחיד שאין דוחין את השבת, בשבת בשגגה חייב חטאת, והבשר מתר בהנחה. ואין זורקין את הדם; ואם עבר וזרק דמן לשמן, בין בשוגג בין במזיד עלו לבעלים לשם חובה, ויקטיר אמורין לערב; והבשר יאכל, ויביא השוחט חטאת על שגגתו.

יח. היו לפניו שתי בהמות שלצבור, אחת כחושה ואחת שמנה, והיתה חובת היום באחת, בין חטאת בין עולה, ושגג ושחט השתיים אם שחט כחושה בתחלה, ואחר כך שחט השמנה פטור מקרבן חטאת; ולא עוד, אלא שאומרים לו הבא שמנה ושחט, לכתחלה. אבל אם שחט השמנה תחלה, ואחר כך כחושה חייב חטאת על התוספת.

יט. נמצאת הראשונה השמנה טרפה בבני מעים אף על פי שלא ידע שהיא טרפה בעת ששחט הכחושה, ולא לזה נתפון הואיל ונשחטה האחרונה כמצותה, הרי זה פטור מחטאת.

כ. וכן הפורס מצודה להעלות דגים מן הים בשגגה, ועלה תינוק עם הדגים בין ששמע שטבע תינוק, בין שלא שמע הואיל ועלה תינוק, הרי זה פטור מחטאת: אף על פי שלא היתה כונתו אלא לצוד, מפני שהיה שוגג. וכן כל פיוצא בזה.

כא. מי שהיה לפניו בלילי הפסח צלי שלפסח, ונותר מן הקדשים, ונתפון לאכל צלי שהיא מצוה, ושגג ואכל הנותר הרי זה חייב חטאת, שהרי לא עשה מצוה באכילה זו. וכן כל פיוצא בזה.